

Pláta reiv av býráðshúsinum

RANDI JACOBSEN

Í nógv vindingum mikunnáttina reiv ein pláta av úthanginum á býráðshúsinum í Klaksvík.

Plátan fór sendandi niðaneftrir og rakti ein rút á einum húsum omanfyri.

Slökkiliðið fekk sum vatn uppávuna á hjálpa upp á skaðan.

Annars er ikki frætt um aðrar vinskaðar í landinum hesa náttina, sjálvt um vindurin var heilt nógvur.

Ryktu út eftir starvsfelaga

RANDI JACOBSEN

Í gjár høvdu tveir mans 30 ára starvsdag í slökkiliðinum í Havn. Anfinn Reinert, og Hilmar Johannesen.

Hilmar hevur sítt fasta starv á politistøðini, har hann er húsaverður. Hann møtir kl. 7.30, og starvsfelagararnir á Brandstøðini avgjördu at fara eftir Hilmar. Klokkan var ikki átta um morgunin, tá bil-

arnir fóru ýlandi oman av Oyggjarvegnum við kós móti politistøðini.

Men ólukkutið, um sama mundið varð boðað frá eldi í eini bingju í „Nyhavnini“, so allir bilarnir hjá slökkiliðnum vóru úti í senn, og onkur hevði ilt við at vita, hvat var skemt, og hvat var álvari. Men fólk var til báðar uppgávurnar, og eldurin var sløktur í øllum góðum.

Handverkarar langan sáttmála

Týskvöldið skrivaðu Føroya Handverkarafelag undir nýggjan sáttmála við Føroya Arbeidsgevarafelag og Føroya Handverksmeistarafelag.

Sjálðan verða sáttmálar gjördir nú fyri meira enn eitt ella tvey ár, men hesin sáttmáli er galdandi fyri tvey næstu árini.

1. april næsta ár hækka tímalónin hjá handverkarunum 1% og verður 86,65 kr. 1. oktober 1999 koma 50 uppá tímalónina afturat, og 1. oktober ár 2000 hækka lønin aftur 1% og verður tá 88,02 kr. Handverkararnir hava eisini fingið aðrar ábøtur á sáttmálan.

Frá 1. oktober í ár rinda meistararnir 1% av lønini í ein eftirlønargrunn, og 1. januar 1999 hækka eftirlønarpersentið úr 1 upp í 2%.

Frá 1. oktober í ár tekur 55%-yvirtíðin hjá bakarunum við frá kl. 02 í staðin fyri kl. 03.

1. oktober 1999 lækkar 1. yvirtíðarsatur úr 40 niður í 35%.

Tá vit fara inn í nýggju øldina, rinda meistararnir 0,75% av lønini í grunn, ið skal brúkast til at gjalda handverkarum lön á páskum og ella á jolum fyri halgidagar, ið ikki falla á sunnudag, t.e. skeivar halgidagar. 1. januar ár 2001 fer hetta gjald upp í 1% av lønini.

Tað bar í gjár ikki til at fáa orð á formannin í Føroya Handverkarafelag fyri at spyrja hann, hví handverkararnir hava gjørt sáttmála fyri so langt tíðarskeið.

Men formaðurin í

Havnar Handverkarafelag, Eyðfinn Petersen, heldur tað vera púra ørt, tí hann heldur tað vera vðavær at binda seg til ein sáttmála fyra ár fram.

Setir fót fyri teirra eftirlønargrunni

Hann er ikki stór knottin inn á, at meginfelagið hevur gjørt avtalu við meistararnar um ein felags eftirlønargrunn fyri handverkararnar. Havnar Handverkarafelag hevur leingi arbeitt við ætlan um eftirløn fyri sínar limir, og nú er formaðurin bangin fyri, at nýggi grunnurin fer at beina fyri tí ætlanini. Tað er hann harmur um, tí Havnar Handverkarafelag eigur so mikið, at teirra grunnur beinanvegin kundi byrjað at góldið út.

Eyðfinn Petersen sigur, at teir onga ávirkan hava havt á sáttmálasamráðingarnar, sum endaðu týskvöldið. Havnar Handverkarafelag góðkennir nevniliga ikki nevndina í Føroya Handverkarafelag og møtir tí ikki.

Havnar Handverkarafelag bað fyri nøkrum mánaðum síðan saman við felagnum á Tvøroyri og felagnum í Vági Føroya Handverkarafelag kalla inn til eykaðalfundar. Tað kunnu tvey krevja, men bara ikki sjálf kalla inn.

Okkum verð lovað, at eykaðalfundurin skuldi verða 27. september, men hann varð útsettur við ongari nærri grundgeving, sigur Eyðfinn Petersen.

Harðskapur er so nógv

Tað tekur ofta fleiri ættarlið já teimum, sum eru uppvaksin við harðskapi, at leggja lívið um og fáa eyga á onnur virði, sigur Tulle Koefoed, sum hevur verið og vitjað Kinnuhúsfelagið

RANDI JACOBSEN

Í seinastu viku hevði Kinnuhúsfelagið vitjan av Tulle Koefoed úr Danmark, sum bæði helt almennan fyrilestur, vitjaði í felagnum og var á skúlum og greiddi frá.

Tulle er útbúgvin lærari, men hevur harafrat drúgvur royndir í at hjálpa børnum, hevur savnað inn vitan um prostitútion og seinastu try ári hevur hon verið leiðari á einum stuðulstovni fyri incestoffur og hevur ráðgivið kvinnum og monnum, sum hava verið fyri harðskapi.

Just harðskapur var evnið, sum Tulle tosaði um, tá hon helt sínar fyrilestrar í Føroyum. Harðskapin á almennum støðum og harðskapin í tí privata.

Drúgvur royndir

- Eg eri ikki granskari, men eg byggi míni sjónarmið og mínar frágreiðingar á arbeiðsroyndir og persónligar royndir, sigur Tulle.

Hugtakið harðskapur er sera umfatandi, tí tað finst bæði líkamligur, sálárligur og sexuellur harðskapur, og so veldi aftur um, hvar hann verður framdur.

Harðskapurin, sum mest hoyrist um, er tá onkur verður áløpin á vegnum ella t.d. við dansistøðini, ella onkur leypir á starvsfólk á almennum stovnum.

Tað er tann meira almenni harðskapurin, sum ger, at fólk verða bangin fyri at ganga út í vegnum einsamall um kvøldið. Hetta er tann meira sjónligi harðskapurin, sum skapar ótta.

Nógur offur

Men tað er so nógvur annar harðskapur til, og sum t.d. kemur til sjónðar gjøgnum arbeiðið í Kinnuhúsinum. Børn, sum eru offur fyri harðskapi hjá foreldrum ella øðrum vaksnum. Kvinnur, sum eru offur fyri harðskapi hjá hjúnarfelaga ella sambúgva. Foreldur, sum eru offur fyri harðskapi hjá børnum, ungum og vaksnum. Menn, sum eru offur fyri harðskapi hjá kvinnum.

Nógur vitni

Hesin harðskapur er í

Tað er stór uppgáva, sum Kinnuhúsfelagið hevur tikið á seg, at hjálpa harðskapsfamiljum, sigur Tulle Koefoed, sum hevur drúgvur royndir í slíkum arbeiði
Mynd: Jens Kr. Vang

grundið ikki heilt ósjónligur, um hann so fer fram innan fyri teir fyra veggirnar, tí tað kunnu vera fleiri vitni, m.a. børnini, sum eru so trúgv mótevnis foreldrum sínum og ansa væl eftir, at eingin fær nakað at vita.

Í hvørjum einstøkum føri hevur harðskapurin sína egnu søgu. Vidvíkjandi harðskapin um í familjuni hava vit mest hoyrt um, tá menn hava verið harðligir móti kvinnum, og orkan er lögð í at fingið hesar kvinnur úr úr harðskapinum.

- Eg taki eisini við tann harðskapin, sum verður framdur móti monnum, tí hesin harðskapur er minst líka torførur at koma til livs, av tí at fáir menn tora at fortelja, at konan ger seg inn á teir, sigur Tulle.

- Vit vita nógv um henda harðskapin, men nógv er eftir at fáa at vita, og spurningurin er, um vit viðgera hetta mál rætt, og hvat vit kunnu gera øðrvísi.

Duga ikki at umsita kærleika

Tey neyðars børn, sum siggja harðskapi heima, eru sjálf í vanda fyri at gerast offur fyri harðskapi, tí tey hava ikki lært at umsita kærleika. Tey hava ikki álit á nøkrum, tora tí ikki at siga, hvørjum tey hava verið fyri. Alt verður burturforklárað, og tað skaðar tey nógv.

- Tað er ein stórus biti hjá Kinnuhúsinum at hjálpa kvinnum, sum hava verið fyri harðskapi í heiminum, tí líka so neyðugt er at taka sær av børnunum, og manninginum tóvar eisini hjálpa.

Góð lóg

Tulle heldur nýggju dansku lógina, sum setir forboð fyri at sláa børn, vera eitt stórt framstíg, tí tá foreldur sláa børn, er tað tekin um, at tey ikki eru før fyri at upplata tey.

Tá børn terrorisera

Fleiri foreldur hava stórar

trupulleikar av børnum, serligum synum, sum ikki flyta heimanifrá, fyrr enn teir eru um foreldur, sum verða bæði krøyst, tvingað og bukað av vaksnum sonum. Bæði mamman og pápin.

- Tað er ein ræðulig støða hjá foreldrum at koma í, tí hetta er torført at viðganga fyri øðrum, av tí at tað er so pinligt, og nógv skal til, aðrenn tey biðja um hjálpa. Tað krevur ómetaliga styrki og stórt álit til teirra, sum biðin verða um at hjálpa.

Torført at broyta lívið

- Tað hendir altíð okkurt í harðskapsfamiljum. Ongantið er friður, og tað er sum um eingin í familjuni vil sleppa burtur úr harðskapinum, tí tey eru øll hvør í sínum lagi destruktiv. Ofta hava tey vaksnu í hesum familjum sjálf verið fyri harðskapi sum børn, og so leiðis endurtekur alt seg. Tey kenna ikki til annað. Bæði eru líka bangin og ótrygg, og tey hava bara hvønn annan.

- Tað ber til at broyta mynstrið, men tað tekur fleiri ættarlið, tí tað er ómetaliga torført hjá hesum fólki at leggja lívið um og liva eftir øðrum reglum. Tey missa nakað, standa einsamall og kunnu ongantið venda aftur til familjuna, um broytingin skal henda. Tað tekur tíð at finna nýggjan tryggleika. Hesi fólk mugu igjøgnum nógv, ofta kenna tey seg avvíst, tí tey eru so viðkvæm, og tey verða nógv eisini bara aftur til tað gamla. T.d. hendir tað oftari, at tey venda aftur, um hjúnarfelagin býr nærindis.

- Eitt eyðkeni fyri fólk, sum eru uppvaksin við harðskapi er, at tey laga seg so nógv eftir tórvinum hjá øðrum og hugsa minni um egnan tørv. Her hava vit t.d. korurnar, sum fegnast átaka sær uppgávuna at fáa menn at leggja av at drekkja.

- Í øllum slíkum málum ræður um, at tey professio-

nellu finna saman og í felag gera sær greitt, hvat tey skulu gera og nær, sigur Tulle Koefoed.

SvF bjóðar skrubbuvinnum til Íslands

DAGNY JOENSEN

Tað kom dátt við hjá SvF, tá farið varð undir skrubbspælið. Ein feilur í plátunum gjørdi, at alt ov nógv fólk vunn.

Higartil hava 24 vinnarar í skrubbspælinum vent sær til SvF, og teir verða bodnir eina ferð til Íslands við maka og 5000 krónur í lummapeningi.

Tróndur Djurhuus, sjónvarpsstjóri, sigur, at stovnurin hevur fingið samstarv í lag við Atlantic Airways. Eftir hvat stjórnir hevur frætt higartil, so verður hetta ein óluksálga stuttlig ferð, við tilboðum um at siggja landið og t.d. at fara til ymisk, áhugaverd og stuttlig tiltøk í Reykjavík.

Hann nevnið dømi um eitt gallashow og serligar út-

ferðir.

Feilurin á skrubbuplátunum kostar SvF við hesi ferðini einar 300.000 krónur. Tað er harmiligt, men gerst ikki við, heldur Tróndur Djurhuus.

Hann er tó hugagóður, tí skrubbspælið gevur yvirskot. Gravangur er eftir skrubbuni, men tað stendur á at fáa nógv nógvur skubbar at selja.

Eitt nú eigur Postverkíð ongar skubbar í lötuni. Nýtt upplegg verður kortini prentað fyrsta dagin.

Spurður, um slíkar pakkaferðir framtíðir verður vinningur í skrubbspælinum, sigur stjórnin í SvF, at tað veit hann ikki í lötuni, men vónandi ikki sum hesaferð - orsakað av einum feili.